

Palvelujen myöntämisen perusteet: Harkinnanvaraisen jälkihuollon myöntämisen perusteet 1.1.2025 alkaen

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 23.10.2024 § 84

Valmistelija palvelupäällikkö Piritta Huttunen p. 050 552 4883
vastuualuejohtaja Päivi Kalilainen p. 050 370 0245

Selostus asiasta

Yleistä

Palvelujen myöntämisen perusteet ovat asiakirjakokonaisuus, jossa kuvataan millaisia sosiaalihuollon palveluja Keski-Suomen hyvinvointialue järjestää ja millä perusteella näitä palveluja myönnetään. Sosiaalihoitolaki 33§ edellyttää, että myöntämisen perusteet on julkaistava helposti saavutettavalla ja ymmärrettävällä tavalla.

Palveluiden myöntämisen perusteilla turvataan ennen kaikkea sitä, että hyvinvointialueen järjestämät palvelut myönnetään yhdenmukaisesti hyvinvointialueen asukkaille riippumatta siitä missä he asuvat. Yhtenäiset myöntämisen perusteet tukevat työntekijää päätöksenteossa ja päätöksen perustelemisessa.

Jälkihuollolla tarkoitetaan sijaishuollon tai pitkän avohuollon sijoituksen päättymisen jälkeen tarjottavaa kokonaisvaltaista tukea lapselle tai nuorelle lapsen iästä riippumatta. Jälkihuollon tarkoituksena on tukea lapsen tai nuoren kotiutumista sijaishuollosta tai hänen itsenäistymistään auttamalla häntä saavuttamaan riittävät valmiudet itsenäiseen arkeen ja aikuisuuteen. (THL: lastensuojelun käsikirja). Harkinnanvaraisella jälkihuollon tuella tarkoitetaan jälkihuolto-oikeuden päättyessä 23-vuotiaana nuorelle harkinnalla myönnettävää jälkihuollon jatkotukea enintään 25-vuotiaaksi.

Yhteys strategiaan

Jälkihuoltonuoret ovat tutkimusten mukaan suuremmassa syrjäytymisvaarassa, heillä on heikompi yleisterveydentila, vaikeuksia pysyä koulutuksessa ja suurempi riski kuolla nuorena kuin muilla samanikäisillä nuorilla. Jälkihuoltonuorissa on tutkitusti paljon palveluita käyttäviä nuoria, jotka päätyvät usein myös kalliiden terveydenhuollon päivystyspalveluiden piiriin. Jälkihuollon kannatteleva ja kuntouttava pitkäaikainen tuki mahdollistaa sen, että jälkihuollon asiakasnuorten palveluketju ei katkea ja pitkäaikaisella tuella pystytään vähentämään syrjäytymisriskiä ja parantamaan jälkihuoltonuorten terveydentilaa. Tämän vuoksi harkinnanvaraisen jälkihuollon katsotaan strategian mukaisesti kaventavan hyvinvointi- ja terveyseroja sekä parantavan yhdenvertaisuutta.

Lainsäädäntö

Lastensuojelulakia on 1.1.2024 alkaen muutettu siten, että jälkihuollon ikäraja laskettiin kahdella vuodella 23 vuoteen. Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto hyväksyi 14.5.2024 valtuustoaloitteen pohjalta tehdyn esityksen jälkihuollon harkinnanvaraisen tuen myöntämisestä jälkihuollossa olleille 23 vuotta täyttävillä nuorilla, jotka ovat erityisen tuen tarpeessa ja joiden katsotaan hyötyvän jälkihuollon tuen jatkamisesta 25-vuotiaaksi asti.

Nykytilankuvaus

Vuonna 2024 1.7. lähtien harkinnanvaraisen tuen piirissä on ollut 26 erityistä tukea tarvitsevaa nuorta. Nuorille on pääasiassa järjestetty sosiaalityön ja hyvinvointialueen oman sosiaaliohjauksen tukea. Arvioitu kustannusvaikutus näille nuorille (23–25 –vuotiaat) jälkihuollossa on noin 66 000 € vuositasolla (0,5 sosiaalityöntekijän ja alle 1 sosiaaliohjaajan resurssi). Arviolaskelma tehty vuoden 2024 toteutuneiden kustannusten perusteella.

Vaikutusten arviointi

Harkinnanvarainen jälkihuollon tuki lisää jonkin verran kustannuksia lastensuojelun sijais- ja jälkihuollon yksikössä, mutta kokonaistalouden kannalta tuen jatkaminen vaikuttaa kustannuksiin alentavasti, kun jälkihuollossa olevien nuorten kuntoutumista voidaan tukea tarvittaessa pidempään ja välttää esimerkiksi raskailta terveydenhuollon palveluja. Tukea jatkamalla jälkihuollon syrjäytymisen riski pienenee, edellytys tasapainoiseen aikuiselämään paranee ja syrjäytymisestä aiheutuvien haittojen osuus vähentyy.

Valmistelijan yhteenveto

Harkinnanvaraisen jälkihuollon tuen myöntäminen (23–25-vuotiaille) edistää tukea tarvitsevien jälkihuollon kuntoutumista ja tuki on hyvinvointialueen strategian mukaista. Toimintaan on varattu 66 000 € vuoden 2025 talousarvioon.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä	Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu
Päätösehdotus	Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 1) merkitsee asian tiedoksi. 2) esittää aluehallitukselle hyväksyttäväksi liitteen mukaisen ehdotuksen myöntämisperusteiksi.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 17.12.2024 § 327
2373/05.00.00/2024

Selostus asiasta
Palvelujen myöntämisen perusteet on lisäksi käsitelty nuorisovaltuustossa 11.10.2024 § 58, vammaisneuvostossa 17.10.2024 § 48, palveluntuottajien vaikuttamistoimielimessä 21.10.2024 § 37, vanhusneuvostossa 22.10.2024 § 56 ja lasten, nuorten ja perheiden lautakunnassa 23.10.2024 § 75-87.

Toimielinten päätökset ovat oheisaineistona. Nuorisovaltuusto on kannattanut harkinnanvaraisen jälkihuollon myöntämistä. Harkinnanvaraisen jälkihuollon myöntämisen perusteisiin ei annettu evästyksiä eikä liitteenä olevaan myöntämisperusteisiin ole näin ollen tehty muutoksia toimielinten käsittelyjen perusteella.

Palveluntuottajien vaikuttamistoimielin on todennut yleisenä evästyksenään, että muutokset tulee käydä läpi palveluntuottajien kanssa.

Palveluista vastaavien asiantuntijoiden vastaus evästykseseen on, että muutokset käydään aina läpi päätöksenteon jälkeen palveluntuottajien kanssa yhteisessä tapaamisessa.

Toimivalta

Hallintosääntö 17 § Aluehallituksen tehtävät ja toimivalta

Esittelijä	Hyvinvointialuejohtaja Tollet Jan
Päätösehdotus	Aluehallitus päättää hyväksyä harkinnanvaraisen jälkihuollon myöntämisen perusteet liitteen mukaisesti 1.1.2025 alkaen.
Päätös	Päätösehdotus hyväksyttiin.